

Дзвінскі ўзгорак

Кроч на свой родны,
дзвінскі ўзгорак,
каб глядзець у будучую сінь

ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА ВІЦЕБСКАГА РАЁНА, №3 (108)
ЛЮТЫ 2020 ГОДА

ГРАМАДЗКІЯ ІНІЦЫЯТЫВЫ

ФЭСТЫВАЛЬ PRADMOVA

22 лютага ў арт-прасторы VZAP з раніцы да самага вечара віравала інтэлектуальнае жыцьцё. На фестываль Pradmova, які ладзіцца ад 2018 году, завіталі больш за 20 беларускіх інтэлектуалаў. Сярод іх Лявон Баршчэўскі, Марына Шода, Андрэй Хадановіч, Тацяна Арцімовіч, Андрэй Саўчанка, Ільля Сін, Павал Касьцюкевіч ды інш.

Фэстываль Pradmova ладзіцца ў партнэрстве зь Беларускім ПЭН-цэнтрам.

Арганізатары задумвалі імпрэзу як «прадмову» да сучаснай беларускай інтэлектуальнай кнігі – літаратуры non-fiction, інтэлектуальнай прозы, эсэістыкі, філасофскай і грамадзкай веды, навукова-папулярнай літаратуры, замежных перакладаў і г.д. Але Pradmova яшчэ і пляцоўка для камунікацыі аўтараў, выдаўцоў, рэдактараў, дызайнэраў, актораў, ілюстратараў з простымі чытачамі.

Вядомы перакладчык Лявон Баршчэўскі паведаміў, што ў сэрыі “Паэты плянэты”, заснаванай у 2016 годзе, ужо выйшлі 70 кніг творцаў з усяго сьвету – ад найстарэйшай паэткі сьвету (23 ст. да н.э.) аккадзкай царыцы Энхедуанны да сучаснага ўкраінскага паэта Сяргея Жадана. Баршчэўскі нагадаў, што гімны Энхедуанны захаваліся толькі дзякуючы таму, што былі напісаны на гліняных таблічках.

Баршчэўскі прэзэнтаваў пераклад на беларускую найстарэйшага лірыка Эўропы Архілёха, старажытнагрэцкага паэта Анакрэона, магольскага паэта-імпэратара Бабура, швэда Гунара Экелёфа ды ангельца Байрана.

Перакладчыца Марына Шода распавяла пра кнігі з польскай літаратуры. У прыватнасьці, засяродзіла ўвагу на сваіх перакладах нобэляўскай ляўрэаткі Вольгі Такарчук, творамі якой захапілася яшчэ ў канцы 1990-х гадоў. Раман пісьменьніцы “Вядзі свой плуг праз косткі мёртвых” у перакладзе Шоды выйшаў у выдаведстве “Логвінаў” і быў прэзэнтаваны на фестывалі.

“Які тэатар нам патрэбны?”

У Беларусі – 27 тэатраў, 17 зь іх – у Менску. На адзін тэатар прыходзіцца блізу 300 тысячаў гледачоў. Але ёсьць яшчэ і 70 тэатральных студый, якія ня маюць сваіх уласных сцэнаў і фінанасаваньнем якіх дзяржава не займаецца. Тым ня менш, попыт на творчасьць такіх калектываў запатрабаваны сучасным гледачом.

У дыскусіі “Які тэатр нам патрэбны?” узялі ўдзел рэжысэр Андрэй Саўчанка і тэатразнаўца Тацяна Арцімовіч.

Андрэй Саўчанка вылучыў два тыпа тэатру: традыцыйны і новы, ці праектны. На думку выступоўцы, цяпер тэатар знаходзіцца на раздарожжы. Трэба думаць над тым, што ён можа прапанаваць беларускай публіцы і ці гатовая яна да ўражанньняў, якія прапануе тэатар.

“Нібыта ўсё можна, але няма трэнду, і ніхто ня ведае, як гэта ажыцьцяўляць. Мне падаецца, наперадзе нейкі паваротны момант. І можа нарэшце зьявіцца такое паняцьце, як сучасны беларускі тэатар”, – мяркуе рэжысэр.

Тацяна Арцімовіч засумнявалася ў самім тэрміне “традыцыйны беларускі тэатар”:“А хто вызначыў: тое, што адбываецца ў сучасных дзяржаўных тэатрах, і ёсьць беларускай традыцыяй. Можа, тое, што зараз называюць экспэрымэнт, і ёсьць акурат вяртаньне да традыцыі?”

Тэатразнаўца гаварыла пра няроўнасьць умоваў, у якіх знаходзяцца дзяржаўныя і незалежныя тэатры. Пра тое, што цяплічныя ўмовы дзяржаўных тэатраў не заўжды спрыяюць творчым вынікам. І наадварот, у неспрыяльных умовах незалежныя тэатры ставяць драйвовыя, вартыя глядацкай увагі спэктаклі.

Да дыскусіі з ахвотай далучыліся і віцебскія тэатралы.

Якаў Дрозд

БЯЗЬМЕЖЖА

ШОСТЫ ШТРАФ АКТЫВІСТКІ

Блогерку Янушкоўскую зь Віцебскага раёну аштрафавалі шосты раз. Агульная сума штрафаў — 4725 рублёў.

18 лютага суд Віцебскага раёну разглездзеў чарговую адміністрацыйную справу, заведзеную ў дачыненьні да віцебскай актывісткі і блогеркі Алены Янушкоўскай. За рэпост, зроблены ў «Фэйсбуку», яе абвінавацілі ў парушэньні заканадаўства аб масавых мерапрыемствах (ч.1, арт. 23.34 КаАП) і аштрафавалі на 30 базавых велічынь.

Паводле пратаколу, агучанага судзьдзём Міхаілам Зубеням, 26 сьнежня 2019 году актывістка на сваёй старонцы ў «Фэйсбуку» разьмясьціла публічны заклік да ўдзелу ў мітынгу і вулічным шэсьці, які меўся адбыцца 29 сьнежня ў Менску.

Алена Янушкоўская на судзе заявіла, што ня лічыць сябе вінаватай, бо абараняць незалежнасьць краіны – гэта права і абавязак кожнага грамадзяніна. Актывістка не адмаўляла таго, што сапраўды заклікала да ўдзелу ў акцыі супраць інтэграцыі з Расеяй, хаця сама ўзяць удзел у ёй ня мела магчымасьці.

«І калі гэтага ня робіць улада, гэта робім мы – народ!» – падсумавала актывістка.

Адказваючы на пытаньні судзьдзі Зубені, Алена Янушкоўская імкнулася абгрунтаваць сваю грамадзянскую пазыцыю і давесьці матывы, якімі кіравалася, публікуючы пасты ў інтэрнэце. Яна нагадала судзьдзі артыкулы Канстытуцыі, якія забясьпечваюць правы і свабоды грамадзянаў краіны вольна выказваць свае меркаваньні і патрабаваньні да ўлады.

«Толькі на справе што адбываецца? Нас пазбавілі ўсялякіх правоў, нават сьвятога абавязку адстойваць незалежнасьць сваёй краіны. Вы што творыце? Вы давалі прысягу народу, а на справе служыце толькі за тлусты кавалак…» – выказала судзьдзі сваё абурэньне актывістка.

Алена Янушкоўская распавяла, што ўжо некалькі гадоў ня можа ўладкавацца на працу. Па стане здароўя яе не бяруць на працу, але і не даюць групу інваліднасьці па мэдычных паказаньнях. На паседжаньне ў суд Віцебскага раёну блогерка прыйшла пасьля апэрацыі на хрыбетніку і адказвала судзьдзі седзячы.

«Хіба мяне ёсьць за што судзіць? Гэткім чынам Лукашэнка з вашай дапамогай нішчыць народ. Гэта ўсё, што я хацела сказаць. І ў гэтай установе мне абсалютна няма чаго рабіць!» – заявіла Алена Янушкоўская.

Пасьля гэтых словаў яна пакінула судовую залю, разам зь ёю сышлі большасьць прысутных на працэсе.

Неўзабаве пасьля таго як Янушкоўская сышла, судзьдзя Зубеня абвясьціў судовае рашэньне. Чарговы штраф Алены Янушкоўскай склаў 30 базавых велічыняў(810 беларускіх рублёў).

Гэткім чынам агульная сума штрафаў грамадзкай актывісткі за абарону незалежнасьці краіны склала 175 базавых велічынь (4725 рублёў). Гэта быў шосты па ліку штраф, прысуджаны Янушкоўскай паводле арт. 23.34 КаАП, за ўдзел у акцыях і

заклікі ў іх удзельнічаць. Сродкі на аплату штрафаў блогерка зьбірае на сайце MOLAMOLA (сабрана ўжо 1400 рублёў).

Якаў Дрозд

ПРАВЫ

СКАРГІ ЯНУШКОЎСКАЙ НЕ ЗАДАВОЛІЛІ

Абласны суд не задаволіў ніводнай з шасьці скаргаў віцебскіх актывістаў.

19 лютага віцебскія актывісты Аляксандар Дуброўскіх, Тацяна Севярынец і Алена Янушкоўская спрабавалі ў абласным судзе абскардзіць рашэньні судоў ніжэйшай інстанцыі, якія пакаралі іх штрафамі за «парушэньні заканадаўства аб масавых мерапрыемствах» (арт. 23.34 КаАП). Актывістаў штрафавалі за дзеяньні, зьвязаныя з адстойваньнем незалежнасьці Беларусі.

Блогерка Алена Янушкоўская мела намер аспрэчыць рашэньне судзьдзі Міхаіла Зубені (суд Віцебскага раёну) ад 23 студзеня 2020 году, які аштрафаваў яе на 25 базавых велічынь за ўдзел у менскай акцыі 20 сьнежня. Янушкоўская таксама выказала недавер судзьдзі Івановай і ўсёй судовай сыстэме. Падчас судовага разгляду яна вяла відэазапіс.

«Забесьпячэньне правоў і свабодаў грамадзянаў зьяўляецца найвышэйшай мэтай дзяржавы», — цытавала арт. 21 Канстытуцыі Алена Янушкоўская. Яна настойвала, што, згодна з Канстытуцыяй, абарона незалежнасьці лічыцца сьвятым абавязкам: «Дык за што вы нас судзіце? За выкананьне сьвятога абавязку?»

Актывістка прысароміла судзьдзю Іванову тым, што тая не выконвае сваіх абавязкаў, парушае Канстытуцыю і міжнародныя юрыдычныя нормы. Пранікнёныя словы выклікалі воплескі ў залі, але на рашэньне судзьдзі ніякім чынам не паўплывалі.

Яшчэ адну скаргу Алены Янушкоўскай разглядала судзьдзя Смалякова. Спадарыня Янушкоўская не пагадзілася з пастановай судзьдзі суду Віцебскага раёну ад 24 студзеня, калі судзьдзя Натальля Трацякова аштрафавала яе на 30 б.в. за ўдзел у менскай акцыі пратэсту 21 сьнежня.

«Чаму нас, народ, які выплачвае падаткі, утрымлівае службоўцаў, змушаюць за грошы праводзіць масавыя мерапрыемствы? На якой падставе гэта адбываецца і на якой падставе нас пазбаўляюць канстытуцыйнага права публічна выказваць свае меркаваньні? Нас пазбавілі ўсялякай магчымасьці адстойваць свае правы! Хто даў права перапісваць Канстытуцыю?» — абуралася актывістка.

Скаргу Янушкоўскай судзьдзя Смалякова таксама не задаволіла.

Ян Сведка

НАВАЦЫЯ

ДОМ С ЭЛЕКТРИЧЕСКИМ ОТОПЛЕНИЕМ

Такой первый дом строят в Тулово Витебского района.

Новый многоквартирный дом по адресу: улица Юбилейная, 6Б в агрогородке Тулово совсем скоро распахнет двери для новоселов.

В Витебском районе это первый дом с электрическим отоплением, хотя опыт строительства подобного жилья в нашей области и стране уже есть.

Отопление жилого дома предусмотрено электроконвекторами отечественного производства. Они экономны, оборудованы терморегуляторами, которые задают температурный режим в комнатах. Подачу тепла в квартиры можно регулировать самостоятельно, а значит, каждая семья сможет выбрать комфортную для себя температуру в жилище.

Как рассказал прораб Андрей Федоров, не придется новоселам испытывать и неудобства, связанные с отключением горячей воды во время летней плановой профилактики, ведь в квартирах установлены водонагревательные котлы.

Все строительные работы и внутренняя отделка выполнены за 3,5 месяца. На объекте практически без выходных трудились порядка ста человек. В основном — представители генподрядного строительного управления ГП «Витебский домостроительный комбинат». Покраска фасада, асфальтирование прилегающей территории и создание зеленой зоны с газоном, кустарниками и деревьями перенесены на весну.

Среди тех, кто получит ключи от заветных метров — одно-, двух- и трехкомнатных квартир, — многодетные семьи, которые состоят на учете в райисполкоме и сельисполкомах как нуждающиеся в улучшении жилищных условий.

«Витьбичи»

ЭКАНОМІКА

ВИТЕБСКИЙ МУСОРОВОЗ

В Витебске спроектировали и собрали принципиально новую модель мусоровоза. Как говорят на заводе, на новинку уже нашлись потенциальные покупатели.

Опытный образец собрали на заводе машиностроительной компании «Витебские подъемники». Проектировали модель около полугода, два месяца ушло на сборку. Оценить новинку отечественного автопрома разработчики предложили специалистам в сфере ЖКХ, для чего мусоровоз отправился в путешествие по Беларуси, объехав едва ли не все города страны: от Витебска до Бреста. И он получил высокую оценку потенциального потребителя.

«Отличительной особенностью данного мусоровоза является загрузка сзади, — отмечает главный инженер предприятия Андрей Гарафо-нов. — Обычные авто, которые используются сегодня повсеместно, захватывают контейнеры сбоку. А для этого им необходимо больше места во дворах, где обычно габаритным автомобилям и проехать сложно. Еще одно преимущество — возможность захватить контейнер любого размера. Это важно, поскольку сейчас емкости для мусора обновляются. Оборудована машина камерами заднего вида, десятком полезных функций как с ручным, так и с автономным управлением. Объем загрузки — 19 кубометров уже спрессованного мусора, что тоже делают специальные механизмы».

По словам создателей, подобные машины в странах ближнего зарубежья производят только в России, но объем производства не обеспечивает даже собственную страну. Беларусь такие авто вынуждена была закупать. Между тем витебская модель по предварительным подсчетам дешевле иностранных минимум на 15%.

Не уступает она и в качестве. Это подтверждают давние партнеры машиностроительной компании из Казахстана. Уже сейчас они готовы делать заказы на полсотни таких автомобилей ежемесячно. Однако заводу сегодня под силу изготавливать 15-20 машин в месяц. И этого мало, учитывая прогнозируемую популярность модели. Поэтому, как рассказал директор «ВИПО» Андрей Сидоров, было принято решение построить новый завод, где будут изготавливать такого рода автомобили.

Планируется, что новое производство запустят к концу года. Это позволит не только выпускать до 60 машин в месяц, но и создать около 30 рабочих мест.

«Витебские вести»

НОВЫЙ КОМПЛЕКС В ЯНОВИЧАХ

Молочнотоварный комплекс «Яновичи» на 1,4 тыс. голов крупного рогатого скота открыли в Витебском районе. Торжественная церемония прошла 12 февраля в рамках выездного семинара на Витебской бройлерной птицефабрике, представляющей собой сегодня многопрофильную интеграционную структуру, развивающую как птицеводство, так и молочное животноводство и растениеводство.

На комплексе комфортные условия для обслуживающего персонала, построены отдельные здания для содержания телят, молодняка и нетелей, дойных коров, доильно-молочный блок, родильное отделение, внедрена фильтрационно-сушильная установка, позволяющая организовать непрерывный цикл сушки органики с последующим использованием в качестве подстилочного материала (в республике только на двух объектах опробована подобная технология). В марте для обеспечения работников жильем планируется заложить 24-квартирный жилой дом.

— В добрый путь с Надеждой, – так напутствовала работников комплекса «Яновичи» генеральный директор ОАО «Витебская бройлерная птицефабрика» Анна Норкус. Это символичное имя — Надежда — дали первому теленку, родившемуся на современной ферме, возведенной за 11 месяцев и введенной в строй с опережением планировавшихся сроков.

«Витебские вести»

ЗЛАЧЫНСТВЫ

КІРОЎЦУ МАРШРУТКІ ЗБІЛІ

У Віцебскім раёне мужчына зладзіў пагоню за маршруткай і збіў кіроўцу.

4 снежня 2019 года 43-гадовы мужчына вяртаўся дадому з Віцебска ў адну з вёсак Віцебскага раёна. На аўтобусным прыпынку маршрутнае таксі, на якім ён планаваў ехаць, прайшло міма, таму што гэтага прыпыначнага пункта не было ў маршруце. Мужчына раззлаваўся, выклікаў таксі, на якім абагнаў маршрутку і чакаў яе на іншы прыпынку. Калі яна пад'ехала, мужчына ўвайшоў у салон і ўдарыў вадзіцеля па твары, а затым выйшаў.

Кіроўца патэлефанаваў у міліцыю і паведаміў пра здарэнне. Пра гэта паведамляе афіцыйны прадстаўнік УСК па Віцебскай вобласці Аксана Лазько.

Асоба падазронага аператыўна ўстаноўлена і ён быў затрыманы супрацоўнікамі міліцыі. Ўзбуджана крымінальная справа па артыкуле "хуліганства". Акрамя гэтага, у ходзе правядзенняператрусу па месцы жыхарства была выяўленая марыхуана.

Ян Сведка

ЗДАРЭННІ

ПАЖАР СА СЬМЯРОТНЫМ СЫХОДАМ

У Віцебскім раёне на пажары ў доме загінуў мужчына.

Мужчына загінуў 23 лютага на пажары дома па вул. Цэнтральнай у вёсцы Чырвоны Двор, паведамляе абласная ўправа МНС.

Паведамленне аб узгаранні паступіла ў 20.51. Дом і гаспадарчыя пабудовы гарэлі адкрытым полымем, часткова абрынуўся дах.

У доме з дазволу сваякоў гаспадара пражываў мужчына. Падчас тушэння і правядзення разведкі ратавальнікі выявілі яго цела. Агнём у доме знішчаны дах, гаспадарчая пабудова, потолочное перакрыцце, пашкоджаныя сцены і маёмасць.

Па гэтым факце праводзіцца праверка. Прычына пажару высвятляецца.

Ян Сведка

ЭКСПАРТ

КУРИНЫЕ ЛАПКИ ДЛЯ КИТАЯ

Куриные лапки бройлерной птицефабрики из Витебского района покорили китайский рынок.

ОАО «Витебская бройлерная птицефабрика» экспортирует в Китай куриные лапки. И если раньше этот субпродукт в основном перемалывали в костную муку, то теперь он стал приносить предприятию валюту, пишут «Витебские вести».

— Китайские партнеры, с которыми мы стали работать год назад, учат нас своей потребительской культуре, — говорит заместитель гендиректора птицефабрики Наталья Барковская. — У покупателей в этой стране повышенным спросом пользуются не окорочка или грудка, а куриные лапки. Поначалу мы недоумевали: почему? Оказывается, именно в этой части цыплят-бройлеров наибольшее содержание коллагена. А он необходим организму для сохранения эластичности суставов, укрепления кровеносных сосудов, здоровья волос и гладкости кожи.

Изучив эту тему, руководство птицефабрики озаботилось здоровьем своих работников. Теперь два раза в неделю в столовой фабрики готовят куриные лапки по китайскому рецепту — со специями, лимоном, имбирем и медом.

В прошлом году на китайский рынок поставили куриных лапок на 6,5 млн долларов. Всего же экспорт принес предприятию 12 млн долларов. Продукцию Витебской бройлерной птицефабрики покупают в Казахстане, Киргизии, Азербайджане.

В этом году предприятие планирует выйти на рынки Узбекистана и Армении.

Tut.by

АБ'ЯВА

Каб атрымліваць кожны нумар газеты "Дзвінскі Ўзгорак" паведаміце рэдакцыі аб гэтым. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэлефануйце.

Калі парушаны вашы правы спажыўца, працаўніка, то даем эфектыўныя парады па абароне права і пошуку бясплатных юрыстаў. Звяртайцеся на адрас газеты "Дзвінскі Ўзгорак".

Наша газета стала размяшчацца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

НЕ НАРОД ДЛЯ ДЗЯРЖАВЫ!

Галоўным сімвалам новай эры і стаў прыназоўнік «для», што ўклініўся паміж назоўнікамі «дзяржава» і «народ». Гэта яму чалавецтва абавязанае нараджэннем таталітарных ідэалогій.

На сайце «Незалежнай газеты» 30 студзеня я прачытаў артыкул «Нетаньяху прывёз з Расіі дзяўчыну і любоў выбаршчыкаў». 26-гадовую ізраільцянку завуць Наама Ісахар. У красавіку 2019 года яна была арыштаваная ў транзітнай зоне аэрапорта Шарамецьцева і прысуджаная да сямі з паловай гадоў турэмнага зняволення за захоўванне 9,5 грама гашышу. У дзень візіту ізраільскага прэм'ера дзяўчына была памілаваная і паляцела дадому на яго самалёце.

Далей цытата: *«Кіраўнік Цэнтра блізкаўсходніх даследаванняў ІМЭМА імя Я.М. Прымакова РАН Ірына Звягельская ў размове з «Незалежнай газетай» адзначыла, што ў Ізраілі ўважліва сачылі за візітам Нетаньяху ў Расію. «Гэта звязана і з блізкаўсходняй зьдзелкай, і яшчэ больш — са "справай Ісахар". Тое, што Нетаньяху змог яе вярнуць дадому, вядома, дадасць яму балаў падчас перадвыбарчай кампаніі», — сказала яна».*

Парламенцкія выбары ў Ізраілі адбудуцца 12 сакавіка. Не ў прыклад «Краіне пад белымі крыламі», палітычнага адзінства на Зямлі Запаветнай не назіраецца. Асноўная барацьба чарговым разам разгорнецца паміж блокам «Кахоль-Лаван», што ўзначальвае Бені Ганц, і правай партыяй «Лікуд» Нетаньяху. Паводле апытанняў, «Лікуд» можа разлічваць на 58 месцаў, «Кахоль-Лаван» — на 55.

Сіла Беларусі — у адзінстве. Прынамсі, у гэтым нас рэгулярна пераконвае дзяржаўная прапаганда. Наадварот, сіла Ізраіля — у канкурэнцыі. «Справа Ісахар» была б немагчымая ў краінах, у якіх парламенты не з'яўляюцца месцам для дыскусій. Складана сабе ўявіць, каб адзіны палітык (АП) ці яго расійскі калега асабіста заняліся б лёсам шараговага грамадзяніна, ды яшчэ асуджанага за наркотыкі.

Ну і цаца! І яе яшчэ за дзяржаўны кошт, і не эканом-класам, а на самалёце прэм'ера дадому даставілі. Але коштам авіяпералёту выдаткі ізраільскіх падаткаплацельшчыкаў не абмежаваліся. Захавальнікі духоўных скрэпаў у якасці ўмовы памілавання грамадзянкі Ізраіля высунулі перадачу Расіі Лізавецінскага падворка ў Ерусаліме (гістарычны будынак у комплексе Рускіх пабудоў, плошчай 4 612 м²). І гэта ўмова была выканана!

«Гэта ключавое»

Мне ўжо неаднаразова даводзілася нагадваць, што дзяржаву для народа не варта блытаць з дзяржавай народа. Якая паміж імі розніца? Фармальна — нязначная: у першым выпадку прыназоўнік «для» прысутнічае, у другім — яго няма. Пра што, здавалася б, тут весці размову!

А між тым — розніца прынцыповая. У першым выпадку перад намі тыповая дзяржава бюракратаў, якія, зыходзячы з асабістых інтарэсаў, самастойна вызначаюць, колькі і на якіх умовах выдзяляць народу ад грамадскага пірага. Між іншым, ад таго самага пірага, які народ і выпякае.

Сваю ж долю таго пірага чыноўнікі ад народа імкнуцца хаваць. Варта прызнаць, што робяць яны гэта паспяхова. У прыватнасці, у Беларусі заканадаўчымі актамі не прадугледжаная магчымасць распаўсюджвання інфармацыі пра задэклараваныя даходы чальцоў урада.

А ва ўсіх нашых суседзяў прадугледжаная! Нават у рускіх — тых, што без знака якасці. А нам, відаць, той знак якасці перашкаджае. З ім рана ці позна (хутчэй позна, чым рана. — Рэд.) разбярэмся, аднак ёсць больш важкая прычына, імя якой — справядлівасць.

Калі хто забыўся, Беларусь — адзіная краіна ў Еўропе, якая прэтэндуе на ролю астраўка сумленнасці і справядлівасці. Не я гэта прыдумаў. Не з маёй адукацыяй і не з маім жыццёвым досведам падымацца да такога ўзроўню абагульненняў.

«Справядлівасць павінна быць пакладзеная ў аснову ўсіх чалавечых узаемаадносінаў. І дзяржавы з чалавекам у тым ліку», — растлумачыў АП сваё разуменне месца справядлівасці ў беларускай мадэлі 3 лютага 2017 года, а для тых, хто не ўлавіў галоўнага, зрабіў важны дадатак: *«Матэрыяльнае становішча дзяржслужачых павінна расці або падаць у адпаведнасці з ростам ці падзеннем жыццёвага ўзроўню нашага насельніцтва. Гэта ключавое»*.

Але прадэклараваць — гэта адно, а рэалізаваць на практыцы — зусім іншае. Вось для таго, каб грамадзяне не заўважалі разыходжанняў словаў са справай, у дзяржаве для народа і адсутнічае закон пра абавязковую дэкларацыю чыноўнікамі (слугамі народа) сваіх даходаў….

Хавайся ў бульбу

У пачатку 1990-х гадоў нацыянальна арыентаваныя грамадзяне прапаноўвалі замяніць у Беларусі рублі на талеры, а капейкі — на грошы. Безумоўна, такое аднаразовае дзеянне каштоўнасць асобна ўзятых жыццяў не падвысіла б, але яно стала б важным элементам напрамку, па якім варта было рухацца.

Сёння ж, у поўнай адпаведнасці з пачаткам новай эры чалавечага развіцця, якая стартавала ў 1917 годзе ды так і не завяршылася ў Беларусі, калі і можна казаць пра каштоўнасць чалавечага жыцця, то толькі аднаго.

Менавіта гэтым дзяржаўная прапаганда і займаецца на рэгулярнай аснове. Адзін прыклад: *«Таму найпершай задачай грамадзян-патрыётаў павінна быць пільнасць, якая тычыцца ўсіх праблем падтрымкі А.Р. Лукашэнкі народнымі масамі. Не забяспечыўшы патрэбнай і своечасовай падтрымкі прэзідэнту, мы ўсе разам патрапім у бездапаможнае і жалю вартае становішча, з якога не будзе выхаду на працягу стагоддзяў»* («Рэспубліка», 2005/04/05 №61).

Залатыя словы! Шкада толькі, што ўвасобіць іх у жыццё ў поўным аб'ёме так і не атрымалася. Не верыце? Тым, хто сумняваецца, прапаную звярнуцца да прэс-рэлізу нарады аб першачарговых мерах па забеспячэнні ўстойлівай работы аграпрамысловага комплексу Віцебскай вобласці ад 28 студзеня: *«Багатых людзей нямала. Папрасіце ў іх патрошку, хай адшчынкуць вам у гэты фонд, разумеючы, што нам трэба сялян ратаваць (вылучана. — Рэд.)»*.

Сяляне — далёка не "ўсе мы". Доля сельскага насельніцтва ў 2019 годзе склала 21,6%, і ўсе яны трапілі ў бездапаможнае і жалю вартае становішча. І іх у тэрміновым парадку неабходна ратаваць. Але ў дзяржавы для народа сродкаў на выратаванне народа няма. Вось і даводзіцца ёй звяртацца да багатых людзей.

Дажыліся! Хавайся ў бульбу. Адно радуе, што бульба на сялянскіх падворках усё яшчэ расце.

(скарочана)

Сяргей Нікалюк
"Новы Час"

БЕЛАРУСЬ – РАСІЯ

АБВАЛЬНАЕ ПАДЗЕННЕ

Цягам 2019 года колькасць прыхільнікаў саюзу з Расеяй знізілася з 60,4 да 40,4 %. Пра гэта сведчаць вынікі сацыялагічнага даследавання Беларускай аналітычнай майстэрні Андрэя Вардамацкага.

Беларуская аналітычная майстэрня праводзіла даследаванне ў снежні 2019 года. Сярод апытаных — людзі з розных рэгіёнаў Беларусі, прычым не толькі гарадское, але і сельскае насельніцтва.

Са звестак Беларускай аналітычнай майстэрні вынікае, што цягам 2019 года ў беларускім грамадстве адбылася змена геапалітычнай арыентацыі. Адсотак прыхільнікаў саюзу з Расеяй знізіўся з 60,4 да 40,4 %. Такім чынам, калі заўтра адбудзецца рэферэндум наконт геапалітычнага выбару Беларусі, то прыхільнікі саюзу з Расеяй не змогуць атрымаць абсалютнай большасці галасоў.

3 верасня да снежня 2019 года адбывалася абвальнае падзенне прарасейскіх настрояў: колькасць прыхільнікаў саюзу знізілася на 14,7 % за чатыры месяцы (з 54,8 да 40,4 %). Аднačасова ўзмацніліся праеўрапейскія настрої ў грамадстве: колькасць прыхільнікаў уваходжання ў Еўразвяз вырасла з 24,4 да 32 %.

Менавіта ў перыяд з верасня па снежань назіраўся пік інтэграцыйных перамоваў і звязаных з імі пратэстаў. У верасні 2019 года ўрады дзвюх краінаў узгаднілі праект праграмы дзеянняў па паглыбленні інтэграцыі і спіс дарожных мапаў. Цягам кастрычніка-лістапада праходзілі ўрадавыя перамовы наконт зместу мапаў, а ў снежні чакалася (але так і не адбылося) падпісанне гэтых дакументаў на ўзроўні кіраўнікоў дзяржаваў. Цягам снежня ў Менску і іншых гарадах Беларусі адбылася серыя акцыяў у абарону незалежнасці і супраць інтэграцыі з РФ.

Абсалютная большасць беларусаў — 74,6 % — перакананыя, што Беларусь і Расея мусяць быць цалкам незалежнымі дзяржавамі, але мець сяброўскія дачыненні з адкрытай мяжой, адсутнасцю візаў і мытні. А вось 6,6 % апытаных лічаць, што стасункі з Расеяй не мусяць адрозніваца ад стасункаў з іншымі краінамі, — то бок, павінны існаваць закрытая мяжа, мытня і візы.

За аб'яднанне Беларусі ды Расеі ў саюзную дзяржаву выказаліся 12,8 % рэспандэнтаў, а за ўваходжанне ў склад РФ — толькі 3,7 %.

Кіраўнік Беларускай аналітычнай майстэрні Андрэй Вардамацкі ў інтэрв'ю belsat.eu адзначыў, што зніжэнне прарасейскіх настрояў цягам 2019 года можна падзяліць на два этапы: паступовы (са студзеня да верасня) і абвальны (з верасня да канца снежня).

«Раней такога не было ніколі, — падкрэслівае Вардамацкі, — Прычына тэктанічнага абвалу носіць медыйны характар. Рэч у тым, што змянілася танальнасць вяшчання беларускіх медыяў адносна самой Расеі, а таксама стасункаў Беларусі ды Расеі. Танальнасць набыла больш негатыўны характар».

На думку Вардамацкага, геапалітычныя погляды беларусаў у 2020 годзе працягнуць фармавацца пад уплывам сітуацыі ў беларуска-расейскіх стасунках і танальнасці медыяў пры асвятленні гэтых дачыненняў.

«Паступовы адкат назад магчымы, але гэта будзе дастаткова цяжка зрабіць. Бо назіраецца пэўнае зацвярдзенне трэнду на зніжэнне прарасейскіх настрояў», — дадаў ён.

belsat.eu

АРМЕЙСКІ БЛОГ

ТУШОНКА, БРУДНАЯ ВАДА І «РУССКИЙ ДУХ»

Як выглядае беларускае войска знутры? Што адбываецца ў войску за высокім плотам? Пра гэта шчыра распавядае былы кандыдат у дэпутаты Аляксей Лазараў, які цяпер праходзіць тэрміновую службу ў Лепельскім раёне.

Побыт у войску — не цукар

Паводле Аляксея, аб камфорце салдатаў аніхто не дбае. З кранаў у частцы цячэ вада ўсіх адценняў жоўтага, а на асабістую гігіену часам застаецца зусім мала часу.

— У цябе ёсць 30 секунд, каб памыць ногі, падпахі, пачысціць зубы і пасціраць шкарпэткі, — наракае Аляксей.

Часам, на водныя працэдуры жаўнерам даюць 5 хвілінаў — пры гэтым, на 10 чалавек усяго адна ракавіна.

— Нішто так не ўмацоўвае баявы дух, як адсутнасць дзвярэй у прыбіральнях. Менавіта там пачынаюцца самыя душэўныя размовы. Адразу ўспамінаецца «На Заходнім фронце без пераменаў», — распавядае Аляксей Лазараў у сваім блогу.

Ежа часта не самая смачная

Аляксей даволі часта каментуе ежу, якую даюць жаўнерам у войску. Ён наракае, што салдаты не ядуць цвёрдай ежы, іранізуе наконт мясцовых салатаў, і дзеліцца рэцэптам самай смачнай стравы за тэрмін яго службы. Фаварытам хлопца стала... тушонка з «Ролтанам»!

— Цікава, ці ёсць назва ў салаты, які складаецца з халоднага пюрэ і лука? — задаецца пытаннем Аляксей.

У беларускім войску часам пахне «русским духом»

Аляксей зазначае, што ў войску становішча добра зразумелымі словы Лукашэнкі пра «фарпост Расеі». На першым тыдні службы ім чытала лекцыю аб веры, шкодзе Майдана і «гомасексуалізму» манашка. Ёсць і традыцыйныя лекцыі аб ідэалогіі ды вечаровы прагляд прагляд беларускіх афіцыйных навінаў. А вось расейскія навіны пасля тўіту Аляксея глядзець перасталі.

(працяг на стар. 4)

АРМЕЙСКІ БЛОГ

(пачатак на стар. №3)

Трэба насіць нязручную бялізну

Аляксей правёў падрабязны аналіз: што лепей — бялуга (звычайная вайсковая бялізна) ці тэрмабялізна. У шмат якіх салдатаў, у тым ліку і ў Аляксея, ад парашку, якім сціраюць «бялугу» пачынаецца алергія. Хуткі параўнальны аналіз паказаў — 6:0 на карысць тэрмабялізны.

Крытыкуеш — прапануйвай

У Twitter Аляксей ня толькі фіксуе, што адбываецца ў ягонай частцы, але і дасылае свае прапановы. Ён зазначае, што можна дазволіць карыстацца смартфонамі, зрабіць больш частыя звальненні.

— Дарэчы, чаму б нашым мабільным аператарам не зрабіць які-небудзь тарыф «салдацкі»? Без інтэрнэту, але для званкоў і смс? Пры заробку ў 30 рублёў нам адносна нятанна абыходзіцца мабільная сувязь. Добры быў бы піярход, — прапануйвае Аляксей.

Хто такі Аляксей Лазараў?

Аляксей Лазараў стаў вядомы падчас леташняй выбарчай кампаніі да Палаты прадстаўнікоў. Ён быў сябрам кааліцыі «Моладзевы блок» — аб'яднання актывістаў, якія абаранялі інтарэсы моладзі. Лазараў быў актывістам кампаніі супраць «закону аб адтэрміноўках» #учебаважней.

Хлапец скончыў факультэт радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій БДУ, працаваў праграмістам у адной з кампаніяў-рэзідэнтаў ПВТ. Праз «закон аб адтэрміноўках» пасля сканчэньня вучобы і выбарчай кампаніі ён адправіўся ў войска на паўгады. Аляксей служыць у вайсковай частцы ў вёсцы Заслонава Лепельскага раёну. У войску забаронена карыстацца смартфонамі, таму свой блог у Twitter ён вядзе праз СМС. А публікуе допісы адзін з ягоных сяброў.

Ксенія Тарасевіч
Belsat.eu

НАША СЛОВА

ЭЙСМАНТЪ І ТАРАШКЕВІЧЪ

Ёсьць на БТ тыднёвая праграма «Клуб редакторов». Вядзе яе дырэктар Белтэлерадыёкампаніі, г. зн. начальнік таго самага БТ Іван Эйсмант. Чаргові выпуск паказвалі акурат 21 лютага, у Дзень роднай мовы, і я вырашыў паглядзець, як рэдактары дзяржаўных СМІ ў палітычна выверанім дыскурсе праграмы закрануць праблемы беларускае мовы.

Адразу скажу, што ніводзін зь іх так і не загаварыў па-беларуску ад сябе. Але тэму закрануў-такі сам Іван Эйсмант. І як закрануў! Чытаючы па-беларуску публікацыю Радыё Свабода з мэтай пакрытыкаваць герояў матэрыялу, ён некалькі разоў спыняўся (напрыклад, на назьве Менск), блытаўся — і ўрэшце зьедліва сказаў:

«Тут такой белорусский язык, я даже не знаю, как его назвать. В школе меня другому языку учили ... тут просто столько мягких и твёрдых знаков после каждой буквы (...) Ну это не белорусский язык, это, конечно... не знаю, на каком написано».

Што ж, чалавек, які кіруе нацыянальным мэдыяхолдынгам, ня ведае, як «цьвёрды знак» выглядае і што беларуская азбука ня мае «цьвёрдых знакаў» ні ў якай функцыі, чым значна адрозьніваецца ад расейскай. Гэта веды пачатковай школы, нават не Акадэміі МУС, якую закончыў Іван Эйсмант. (Зрэшты, і там ёсьць абавязковы курс «Беларуская мова. Прафэсійная лексыка» з гістарычным кампанэнтам.)

Але пікантнасьць ня толькі ў гэтым.

«Клуб редакторов» трансьлявалі адразу пасьля галоўнага выпуску навінаў. А там, як звычайна 21 лютага — раз на год — далі трохі месца беларускай мове. Натуральна, «сур'ёзныя» палітычныя і эканамічныя тэмы толькі па-расейску (у нас два родных языка, — ацьверазіла наіўных вядоўца пасьля рытуальнага ўступу па-беларуску). Па-беларуску гучалі прагноз надвор'я, у парадку выключэньня спартовыя навіны, а таксама лірычна-эмацыйныя развагі пра мілагучную, родную і матчыну (і яшчэ дзіўны рэйтынг папулярнасьці беларускіх словаў: 1. гарбата; 2. чамусьці ґаўбец, хоць трэба гаўбец, і 3. шкарпэткі). Але тут жа — экскурс у гісторыю правапісу:

«...Спробы ўнармаваць беларускі правапіс рабіліся яшчэ сто гадоў таму. Аднак першым завершаным варыянтам працы навукоўцы лічаць выдадзеную ў 1918 годзе „Беларускую граматыку для школ" Браніслава Тарашкевіча».

Я, вядома, чакаў, як жа БТ растлумачыць нам, куды і чаму падзеўся спачатку правапіс Тарашкевіча, а потым і ён сам. Але тэму расстраляных мовазнаўцаў і гвалтоўнай «рэформы» правапісу ў 1933 годзе аўтары сюжэту далікатна абмінулі і пераскочылі адразу ў год 1959, калі наркамаўскі зрусыфікаваны правапіс быў крыху скарэктаваны.

У кожным разе — спачатку БТ расказвае гледачам пра станоўчую ролю Браніслава Тарашкевіча і яго правапісу для лёсу беларускае мовы, што чыстая праўда, а праз паўгадзіны галоўны начальнік таго самага БТ Іван Эйсмант зьневажае правапіс Тарашкевіча, адмовіўшы яму ў беларускасьці.

Вядома, зьняважыць такім чынам ён спрабаваў найперш Радыё Свабода, якое сьвядома карыстаецца беларускім клясычным правапісам. Але ж абразіў і знакамітага ўкладальніка правапісу, і Янку Купалу, і Максіма Гарэцкага, і Антона Луцкевіча, і Васіля Быкава, і ўсіх выбітных беларусаў, якія пісалі тарашкевіцай.

І ўсё ж самае інтрыгоўнае — як высьвятляецца, Іван Эйсмант ня ведае актуальнага пасылу галоўнай праграмы даверанага яму тэлеканалу... Мо ён і ня ўдзельнічае ў фармаваньні таго пасылу?

Вінцук Вячорка
"Радыё Свабода"

АЭС

АТОМНАЯ ЛОВУШКА ДЛЯ ЛУКАШЕНКО

Ну вот, клещи смыкаются. С одной стороны, Россия отказала Минску в смягчении условий кредита на АЭС. С другой — страны Балтии близки к консенсусу, чтобы заблокировать продажу электроэнергии с этой станции в Евросоюз.

Когда-то Александр Лукашенко дал отмашку на проект Белорусской АЭС, чтобы ослабить энергетическую зависимость от России. Мол, не понадобится столько газа закупать (ныне 95% электроэнергии в Беларуси вырабатывается за счет российского газа), а излишки электричества соседям со свистом уйдут.

Сейчас, однако, вырисовывается фиаско этого грандиозного замысла по всем статьям.

Вильнюс всех поставил на уши

Литва с самого начала стала на дыбы, поскольку АЭС строится (уже почти построена) возле белорусского Островца, в 50 километрах от Вильнюса. Литовцы даже специальный закон приняли, в котором БелАЭС названа угрозой их национальной безопасности.

А теперь вот министр энергетики Литвы Жигимантас Вайчюнас сообщает, что с латвийскими и эстонскими партнерами вырабатывается общая позиция «для создания плана предотвращения импорта в балтийские страны электроэнергии, произведенной в Беларуси».

Раньше Латвия выглядела слабым звеном, вроде как польстилась на электроэнергию с БелАЭС, Эстония тоже не исключала ее покупки. Но вот сейчас в деле противодействия экспорту со станции в Островце три балтийские страны, похоже, консолидировались. 7 февраля на этот счет нашли общий язык их премьеры.

Москва отказала

Бойкот со стороны стран Балтии — это одна плюха Минску. С другой стороны, Москва ледяным тоном отказала в просьбе «отложить время начала выплат по кредиту» на АЭС, а также «раздвинуть срок этого кредита и несколько снизить процентную ставку». Такие желания на днях артикулировал первый вице-премьер Беларуси Дмитрий Крутой.

«Одновременно удлинить период использования средств кредита и уменьшить процентную ставку не соответствует финансовой теории, поэтому нужно искать компромиссы в другой плоскости», — ответил 11 февраля заместитель министра финансов РФ Сергей Сторчак.

Как известно, Москва хотела бы добиться от Минска уступок в плоскости «углубления интеграции». Но Лукашенко уперся, не желая, как он выразился, сдавать суверенитет за бочку нефти. Вдобавок наговорил российским партнерам резкостей — типа что они «нас раком поставили по углеводородам», имея в виду задирание цен на энергоресурсы.

Упорство по части суверенитета — это, конечно, хорошо. Но на таком фоне поза с протянутой рукой нелогична. Было бы удивительно, если бы Москва при нынешних терках разогналась пересматривать условия кредита на БелАЭС в сторону смягчения. Напротив, сейчас ее стратегия в том, чтобы посильнее прижать строптивого союзника финансово-экономическими рычагами.

Вот так «ушли от зависимости»!

И вот теперь самое время оценить мудрость и прозорливость белорусского руководства. С этой АЭС хотели как лучше, а получилось как всегда.

Между прочим, на стадии выбора подрядчика Минск рассматривал франко-германскую Areva и американо-японскую Westinghouse-Toshiba. Но в итоге предпочли российских братьев. Да, реактор вроде новой модели, но насколько качественно он сделан?

Стремительная технологическая деградация России видна невооруженным глазом. Только второго Чернобыля белорусам не хватало.

С Россией же придется решать вопросы покупки топлива для реактора, переработки радиоактивных отходов. И где гарантия, что при очередном раздоре Москва не прижмет этой зависимостью? Видите, как уперлась с условиями кредита. Причем надежды, что расплатиться помогут барыши от экспорта энергии с БелАЭС, тают в свете жесткой позиции Вильнюса.

Ранее Москва уже перестала давать деньги на рефинансирование взятых прежде Беларусью займов. Это означает, что нужно срочно скрести по сусекам казны и, возможно, расплачиваться за счет золотовалютных резервов. Необходимость отдавать с процентами кредит, взятый на АЭС (а это до 10 млрд долларов), лишь туже затянет финансовую петлю на горле Беларуси.

БелАЭС — провальный проект

По ходу оказалось, что белорусское правительство не имеет внятного плана, как использовать чертову тучу дополнительной энергии внутри страны. Теперь срочно придумывают, что бы еще перевести на электротягу. Но это тоже ведь денег стоит. Как и строительство новых линий электропередачи. И еще уйма сопутствующих расходов. Наконец, в гигантскую сумму обойдется со временем вывод станции из эксплуатации.

Кроме всего прочего, оказались испорченными всерьез и надолго отношения с Литвой. В отместку Вильнюс блокирует подписание Приоритетов партнерства Беларуси с ЕС, что мешает формировать институциональную базу сотрудничества с объединенной Европой. В общем, капитальный пролет по всем азимутам.

А самое смешное, что уменьшить потребление газа можно было и без АЭС, начни белорусское руководство в тучные годы нефтяного офшора структурную перестройку экономики. Достаточно было бы избавиться от неэффективных монстров социалистической индустрии, немеряно жрущих те самые российские энергоресурсы.

Но Лукашенко мыслил экстенсивно, в духе экономики старых времен. И сегодня оказался в атомной ловушке.

Александр Класковский
политический обозреватель — для belsat.eu

Заснавальнік і рэдактар: Смолікаў Канстанцін Эдуардавіч

Адрас рэдакцыі: г. Віцебск, вул. 1-я Сенненская д.5, Тэл. +375-29-218-98-38, e-mail: kas_vit@tut.by
Газета выдаецца з лютага 2014 г.

Падпісана да друку 28.02.2019 у 17.40
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры падтрымцы аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.